

Կը ծախուի ամեն Հայ գրավա ճա-
սոյ քով գին 100 փարայ :

ՏԱԽԻԼԻՑԷ

Սապազ մէքթէպի ասքէրի միւտի-
րի Սէլիմ բաշա հազըթէթլէրի տարը
շուրաբա ազա նասպ օլունմուշուր :

—Թօրքու ասաքիւրի միւտէրիսի
Նատիր բաշա, վէ իսթիհքեմամթ ֆէն-
նի միւտէրիսի Պէլու մաշա հազա-
րաթլէնա, Օսմանիյէ նիշանը զիշանը-
նըն իւշիւնճիւ թիւթպէսինտէն իթտ օ-
լունմուշ տուր :

—Աթինա զազթալարը, շէհրի մէշ-
քիւրէ հիճրէթ իթմիշ օլան կիրիտ մէ-
հաճըլթէրին հալինի, երկրէք տաեան-
մազ սուրէթտէ նազլ իյլէմէքտէ տիր-
լէր :

Պու սէֆիլլէրէ, արթըգ Եունան
հիւքիւմէթի թարաֆընտան մոււվէ-
նէթ օլունմատըլը իշին, ուճ տէրէճէ
սէֆիլ ու բէրիշան հալտէ պուլուն-
մազտա իմիշլէր :

—Նասըլ քի պիւտիլիմիշիտի, տիւն-
քի կիւն, իշմիտ տէմիր եօլունուն
Հայտար բաշատան Բէնտիյէ գաւաթ
օլան խաթթը բէսմէն գիւշատ օլուն-
մուշ տուր :

—Պէօլիւքտէրէտէն Գուրիեթէ
պիւտիլիտիկինէ նէշարէն, իւշ նէֆէր
ասքէր, Պէլլըրաւ եօլունտա, 16 եւ-
շընտա պիր գըզըն բըզընա կէշմիշլէր
տիր :

—Տիւն սապահ, պիր գաւաթ, իշին-
տէ տէօրթ քիշի պուլունտուլու հալ-
տէ, Պէլլըգ քիշիեհաշընտա տէվրի-
լիպ, Գարատէնիյէ կիտէն պիր Բուս
վարօրու պուլունարը կէօրմիւշ վէ անի-
տէ տէնիյէ պիր սանտալ ինտիրէրէք,
տէօրտիւնիտէ գուրթարմըշ տըր :

—Թարապուլունու Շամտան Պաղ-
տատա գատար, ինչասը թարաֆը հազ-
րէթի վէքեալէթ բէնահիտէն իլթիզամ
պուլունմազտա օլան շըմէնտըֆէրին
կէշէճէյի մահէլլէրի թայիւն իյլէմէք
իւզըն, կէշէճէք հաթթա պուրտաւն
իւշ գօլ միւհէնտիս սէվգ վէ իզամ օ-
լունմազըլ լէվլընթ թայմըզտա օգուն-
մուշ տուր :

—Տիւնքի նիւսիւմիլին պաղըլա-
րընտաքի Չին, ճարօն, Հինտ, Ամէ-
րիգա լուգէթլէրինտէն, Աւէլլ լուգէ-
թի Աւէլլ օլաճադ տըր :

Ի Լ Ա Ն

Սէօլիւտիւ հաճի Իսէ օլու հաճի
Խապիր իմզաւըլա 1872 սեպտ. 16 թա-
րիսի, Բաբատիա օլու Աթթիթ Էմ-
րինէ Բէթիւր Գօնրթթաւն չըգմադ իւզ-
րէ պէշ կիւն վատէլի սեպտ. 20 տէ
գապուլ օլմուշ 280 լիւրալըգ պիր բօ-
լիցա քեաղըտը տիւնտէն պէրու զայպ
օլմուշ օլունդունտան, հէր քիմին եէ-
տիւնտէ կէօրիւլէճէք օլուր իսէ, ատի
քեաղըտ մազամընտա սաւըլաճաղը ի-
շին իւն օլունտուր :

ՍՈՆ ՀԱՎԱՍՏԻԱԼԵՐ

ԱՎԱՍՏԻԱՆ-ՄԱՅԱՐ

Վիէննա 4 հոկտեմբեր

Աւանտ պօրաւարը ումուլէն
տուրիւն օլունդունտան, պօրաւարը
տալի, օնլարա պազարադ տուրիւն
տուր :

Եէնի Օսմանլը խաթիճիյէ նաղըրը խա-
լիլ ճէրիֆ բաշա հաղըթէթլէրի, սէֆա-
րէթիւնէնի իքիճի սըրը քեաթիպի
Չիա պէյ պէրապէրինտէ պուլունտու-
րու հալտէ, իսթանպուլ կիթմէք իշին
եօլա չըգտը :

Հիւքիւմէթ, Լանպէրի-Չէրնօվիշ
խաթթը իւզըրինտէ տիգաթլըճա պիր
թէֆիլիշ աշտըգ տան սօնրա, զիմմէթ

լէրինէ միրի ագճէսի կէշիրմիշ օլունա-
րա գարըլը թէտապիրի շէտիտէ իթթի-
խազընա գարար վիրտի :

Թիւճճարար, սանաթքեարար, վէ
զազթալար, հիւքիւմէթ իւզըրինէ
էմիեթթլէրի պուլունտուլունա ապիր
պիր լայիհա իմզալաբըպ, պանքէրէ-
րին ըրշվաթ եէմէլէրինէ վէ թէքէպ-
պիւրինէ, նէթիճէ վիրմէսի զըմիւրտա
հիւքիւմէթէ րիճա իթմէքտէ տիրլէր :

Բէշթա 4 հոկտ.

Գօմիսիօն, Մաճարիսթան պիւնճէ-
սինտէն Թէնիլիաթ իճրա իթտի, պաշ-
լըճա, իսթանպուլ սէֆարէթիւնէսին-
տէ ասքէրի պիր աթաշէ ինթիխապ ի-
լէ, օնա մաշա վիրիմէսինի գապուլ
իթմէտի :

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

Լոնտա 3 հոկտ.

Էսհամը Ումուլի 82 1/4
1889 խթիգարը 80 1/2
1871 խթիգարը 75
Պանգաւտան, ալթուն օլարադ, 78 պին
ատէթ ինիլիզ լիւրաւ չըգալ, քէգա ալ-
թուն օլարադ, պանգաւա 100 պին լիւրա
կիրմիշ տիր :

Բարիս 4 հոկտ.

Էսհամը Ումուլի 85 85

ԳԱԼԱՍԱ ԲԻԱՉԱՍՈՐ

Էսհ. Ում. 22 սեպտ. ախաճադա . 57-54
» » 25 » սապահ աշ . 57-58
» » » սաթթ 7 58-00

Խթիգարը 1885 559-
» 1885 551-
» 1889 507-1/2
Սոսիթէ Ժէնէրալ ագսիօնլարը 11-16
Քրէտի 15-17

Շըմէնտըֆէր սէհիմէրի գուր. քէս. 178-
Թրամիպ հիստէլէրի 1570 չը. իտիտ
Սոսիթէ Ալթթթթ Թիւրք 9-80
Ստամպուլ պանգաւա ագսիօնլարը 7-09

Ճէտիտ պին տը թրէգոր 5 լիւրա էքսիթ
ԱԳՃԷԼԵՐԻՆ ԲԻԱՉԱՍՈՐ 25 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

Ինիլիզ լիւրաւ 109-16
Ճրամսըլ ալթունու 87-06
Բօլ 89-15
Գըրմից ալթունու 51-19
Պէնազ մէճիտիյէ (Ֆարգը 1-30
Պէլլիլ ֆարգը 4-26
Մէթալիք 8-05
Պազըր 120-
Կէշէք գուրօն սընթօնու 0/0 2 1/2

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

Պ. ՈՍՏԱՆԻ Ը ՄԱՐԳԱՐԵԱՆՆԸ

Շամիրաւայ ամրաբերդ քաղքին հո-
ղը՝ իր սնուցած որդւոց մէջէն Հայադ-
գի երիտասարդի մը անակնկալ փառա-
ջըն ու բաղդի նշանաւոր յաղթութեան
բերկրապատար աւետեօքը կը հրճուի
վերջին օրերու մէջ, որոյ Ասիական
բնաճիր տաղանդը, որ աննշան և ա-
մուլ ըլլալ կերեակայուէր, եւրոպայի
ամենէն նշանաւոր քաղքին մէջ մշակ-
ւելով՝ զԱսիա կոչու անհանճար երա-
զող և նորա կրթութենէն յուսակը-
տուր երեւոյր փարիզու զաւակն յա-
պուշ կրթեց, և գերազանցեց առաւել
քան զայն՝ որը ծննդեամբ և բնա-
կան դաստիարակութեամբ փարիզցի
ըլլալու փառքն կը պանծային :

Պ. Ոստանիկ Տ. Մարգարեանցն է
այն, որոյ միտքը հոշակաւոր արուես-
տի մը և հնարագիտութեան ընտիր
ձիրքերով կը վայել այսօր, սիրտը՝ ա-
ռաքինութեան և հայրենասիրութեան
վեհ զգացումներով, և կուրծքը՝ ոս-
կեղէն նշանաւ (միտալ) մը չըքել և
վայելուչ կերպիւ :

Պ. Ոստանիկ իւր ստացած մեծա-
հընչակ արուեստագիտութեանը հետ,
զարդարուած է նաև առաքինական

գիւցաղնութեան այն վեհմ հանգա-
մանօքը, ճշմարիտ մարդկութեան այն
սրբազան պարտաւորութեանց գովելի
կատարելութիւններով, որոյ ենթա-
կայ ըրած են զմարդ Աստուած և բը-
նութիւն, իւր առաքինական վեհ ո-
գին իբրև արվի կը ճառագայթի այն
գովեստից արժանի ձեռնարկին մէջ,
որով Ալլահ-Օրէնի թշուառ մանկանց
գովութեան ձեռն կարկառելով սրբեց
նոցա դառնահոս և ցաւալի արտուն-
քը, և Գաղղիացի թոթովախօս շըր-
թամբ բարերար անունը հնչեցուց
գրեթէ նոցա անծանօթ եղող Հայ աւ-
ուան նկատմամբ : Պ. Ոստանիկ իր այս
առաջին բարեմասնութիւնով երախ-
տագիտութեան անշնչելի կնիք մը թո-
ղուց Ալլահ-Օրէնի ապագայ մարդ-
կութեան սրտին մէջ, որոյ յիշատակը
յաւիտեանս փառօք պիտի վսեմացընէ
իւր այս մարգարեական գործողու-
թիւնը :

Բայց ինչ է այն, որ կը խրախուսէ
զձեզ, Հայկազն ուշիմ երիտասարդ,
չիթողու որ Ձեր խոհական մտքէն
վրիպին երկու ազգային նուիրական
հաստատութիւնք, երկու դաստիարա-
կութեան վեհավայրք, վեհավայրեր՝ ո-
րոց մէջ վաւուռուն աստեղջ նման յող-
ջողող լուսաւոր էակները ապագային՝
Հայութեան մառախլապատ հօրիցոնը
պիտի լուսաւորեն. վեհավայրեր, որոց
մէջ սնած ու զարգացած փափուկ ա-
րարածներն մարդկութեան խանձա-
րուր շքեղ և ընտիր յատկութիւննե-
րով պնծած՝ պիտի կործանեն պժգալի
նախապաշարմանց և թիւր սկզբանց
այն վերամբարձ թուրքերը, որք ազա-
տութեան և ճշմարիտ բարոյականու-
թեան ասպարէզը հակադարձ բարձ-
րացած՝ խոչ և խոթ եղած են նորա
մէջ համարձակ քայլեր առնուլ ու-
զող ամեն ճշմարիտ լազաւասիրաց .
վեհավայրեր, որոց մէջ զարգացած
չքնաղագեղ ոգիներն բարոյական կեն-
դանութեան շունչ պիտի փնէն ազգու-
թեան մեռեալ մարմնոց, և պիտի վե-
րակոչեն զանոնք դարաւոր ժամանակ-
ներէ հետէ զիրենք ամիսիող տըգի-
տութեան ցուրտ դամբաններէն, վեր-
ջապէս տաճարներ, որոց օրհներգու
փափկանունը խմբեակը մշտնջենաւո-
րապէս պիտի փառաւորէ զԱստուած,
զհեղինակն ազատութեան, և այն պաշտ-
պանողական ձեռքերն, որք անընդհատ
եռանդեամբ կը տքնին Աթինասայ
տաճարին նման զանոնք իմաստութեան
մշտնջենաւոր լուսովը փառազարդել :
Ո՛վ խրախուսեց զՁեզ, կըսեմ, պատա-
նիդ գեղաշնորհ, Ձեր այն մարդասի-
րական վեհմ ձեռնարկէն յետոյ ինչը
Ասիոյ Սանիտետան ու եւրոպայի Ա-
գապեանը. անշուշտ հայրենասիրական
և ազգասիրական վեհ յատկութիւններ-
նիդ, անշուշտ Հայկազնեան այն վեհմ
ոգին, ոչ Ձեր եռանդուն սիրտը գը-
րաւած է, Հայութեան անվաւրուն
արիւնք, որ Ձեր երակներուն մէջ իր
կայտառ շրջանն կը կատարէ. վերջա-
պէս Հայ անունը, որով ծնայք, սնայք
և զարգայցայք :

Դուք, աշխոյժ պատանի, հայրե-
նասիրական բուռն եռանդեամբ Ձեր
հայրենակից սիրելի քերց դաստիարա-
կութեան վեհավայրն յիշէն, և նորա
յառաջադիմութեան կարեւոր եղած
ծախուց նուէր մը մատակարարելն
զատ, անտարակոյս քաջ գիտնալով
այդ սանահեաց ապագային մէջ իրենց
ազգին, նա մանաւանդ մարդկութեան
ընելիք բազմօրինակ օգտակար հա-
ռայութիւններն, միւնոյն եռանդեամբ

և մի և նոյն խորհրդածութեամբ յի-
շեցիք նաև զԱգապեանն, Ագապեան՝
որ այսօր թէպէտ խուճ մը սանդա-
րամեղական ճիւղներէ չըլապատած,
որոնք իւր տապալումը կերպէն, բայց
իւր տրի և անվեհեր քաջութեան և
զարմանալի գիմագրաւութեան շնոր-
հիւ նոցա գիւական կատաղի միու-
թիւնը ցրուած, և զանի ամօթա-
հար յերկիր տապալած է, Գրեթէ ա-
մեն կողմէն բարոյական և նիւթական
օժանդակութիւններ չի պակսեցան սոյն
սրբավայրը աւելի ևս շքեղացնելու,
և իբրեւ զգալի ուժգին հարուածնե-
րով զգեցնելու այն ժանտաղէմ և դը-
ժոխային հրէշներն, ի փառս և ի պա-
տիւ այն արիասիրտ գիւցաղին որ յեր-
կար ժամանակաց հեռէ մարտ եղեալ
կուռի ընդ ժպիրճ թշնամիս Աստուծոյ,
մարդկութեան և ի մասնաւորի Հայու-
թեան :

Բաւ է, ո՛ հայրենասէրդ պատանի,
և Ձեր սոյն վարժարանին նկատմամբ
յայտնած իրաձեռն համալրութեան,
բարոյական հարուած մը ևս տալ սոյն
դաստիարակութեան թշնամի խուճին,
և որպէս թէ յայտնել, որ զԱգապեան
ոչ թէ ի մօտոյ այլ ի հեռուստ իսկ ճան-
չող աղին և ճշմարիտ ազգասէրներն
քաջ գիտեն թէ նա սուրբ տաճար մը,
առաքինութեան կեդրոն մը, բարոյա-
կանութեան աղբիւր մը, և վերջապէս
այնպիսի հաստատութիւն մ'է, յո-
րում աւանդուած դաստիարակութիւն
ու գործադրուած դրութիւն ի վեր է
քան զմիտս և զխորհուրդդ այդ մոլեգ-
նեալ միաբանութեան :

Այսօր, ո՛ աղնուարարդ երիտա-
սարդ՝ Ձեր ճակտին վրայ առաքնու-
թեան դրոշմը կը կրէք, որ բարոյական
վարձատրութեան միջանակ մ'է Ձեզ
համար. Ձեր սրտին վրայ լուսաւորու-
թեան և ուսումնասիրութեան բուռն
կիրք մը, որ Ձեր յառաջադիմութեան
սիրահար լինելոյ վեհ և չնախարհիկ
ոգին կարողայտէ. Ձեր կուրծքն ալ
ոսկեղէն շքանշանաւ մը պսակուած է,
որ Ձեր մտաւորական մեծահամբաւ
զարգացման փառաւոր յաղթանակը ի
լուր աշխարհի կը հոշակէ. Ձեր հայ-
րենակիցներն այժմէն մեծ յոյս կըտա-
ծեն իրենց անհանգիստ սրտերուն մէջ.
Ձեր փառազարդութեան աւետաւոր
լուրը՝ Ասիական լեռանց արձագանք
տուած միջոցին, Շամիրամակերտցի
Հայկայ որդին պահ մը հոգւոյն բազ-
մաժամանակեայ յուզմունքը մոռնալով՝
միտքը մօտայուտ բարօրութեան մը
հաստատուն յուսովը կը տպաւորի, և
սիրտը իր կրած երկար տառապանայ
վախճան տալու հզօր անկակաւութեամբ
բը կը խայտայ :

Ոն ուրեմն, Հայկազն երիտասարդ,
Ձեզ կըսպասեն ամեն անոնք, որ Ձեր
բազմաժամանակեայ քրտանց բեղմնա-
ւոր արգասիքը վայելելով՝ օրհնեն Տ.
Մարգարեանց այդ նազելի շառաւիղը
ի փառս և ի պարծանս նորա ընտիր
բարեմասնութեանց :

Իրմէնի միլլէթինին պին զալում ու
եարեսի եօգ կիպի պիր տէ պէշ օն սէ-
նէտէն պէրու շան ու չէօհրէթ արզու-
սի իլէ գալէմ քէօշլէրինտէ չիւրիւ-
մէքիլը մարադը ինթիսարիս բէյտա
օլմուշ իտի, Կէրլի ինգիլապաթէ թա-
պի օլան մաշա արտընտան գօլմազ զա-
րուրէթէ համլ օլունապիլի իսէ տէ,
էքսէր վիւսաթը հալլէրի մալիւմ օլան
զէվաթըն էվլատլէրի տալիլ շու եօլտա
կէլինմէքտէ իտիլէր, չիւնքի մէմուրի-
եթէթ տէվլէթ ֆինուս ու սէնայիլէ միւ-

րաճճահ պիր մէսէքը թէպէտ առտ
օրունմագտա իտի : իշպու էֆքեարը
պաթըլէնին տէֆինէ ալամէթը պիտա-
յէթ օլարագ ութնֆէթլու Տիւղզատէ
Միհրան պէյ էֆէնտի հաղըթլէրի ,
պու քերրէ մախտուլէրի Սէրգիս պէ-
յին ֆէնէթ թիւճճարի վէ սարրաֆինին
ամէլիւթընա տախի քէսպը վուգուֆ
իլլէմէսինի արդու իտիպ պու պապտէ
կիւզէլեան Պետրոս էֆէնտի կիպի պիր
զաթը միւսթագիմիլ էթվար վէ մու-
տագգիլին թիճարէթկեաճընը մէք-
թէպ իթթիսազ իլլէմիլ օլտուգլարըն-
տան , նիւթթլէրի տողրուսու մահգու-
զիւթթը ամմէյի մուճիպ օլմուշ օլմաղ-
լէ , իպրէթը արէմ վէ միրի միւշարլլէյ-
հին էֆքեարը միւնէվլէրէսինէ տալ օլ-
մագ իւղրէ քէյֆիէթին իւնընա իպ-
թիտար գըլընտը :

Վէ Գաթօլիք տէնիլէն էրմէնի միւ-
լէթառալէրիմիլ պէյնիտէ էթթէտէն
պէրու ըուհպանէ հասր օլալէլիլ օլան
ֆէնէթ թէտրիսինին պուստան պէօյլէ
ալիսարհականլէր ետինէ կէլմէսինէ
մուղ առտէմէ օլարագ , եինէ Տիւղզան
խանէոանը ազասընտան սաստէթլու
թովհաննէս պէյ էֆէնտի , Օլթաքթօյ-
տէ լուսաւորչեան մէքթէպինէ սէր-
մայէ օլմագ իւղրէ , լութֆէն իքի պին
ալթուն իթա պուլուրմուշ օլտուգլա-
րընտան պիլիսիմլէ գատրիլինսանըն
չիւքը ու մէհմէտէթինէ թէրտիթէն ,
իշպու քէյֆիէթի տախի քէմալ մէս-
րուրիէթլէ իւն վէ թէպլիլինէ միւ-
սարաթ գըլընտը :

Խառգիւղ 7 սեպտ. 1872

... Խառգիւղ ,

Անցեալ կիրակէ առաւօս՝ զիւղիս
եկեղեցւոյ թաղ. խորհրդարանը անվա-
յել անցը մը տեղի ունեցաւ , որոյ նը-
ման անցքեր ուրիշ տեղուանք բնաւ չը
պատահելուն , գուցէ շատերուն ան-
հաւատալի երևի , բայց անոնք պէտք
են գիտնալ որ , այս տեսակ անցքեր ,
ի խառգիւղ տարին մէկ քանի անգամ
ներ տեղի կուսնան , երբ գիւղիս հին
արմատ իշխանապետք՝ իրենց երկաթի
կամքը իրենց տիրապետութեան բազմ-
ամեայ ամուլ , անգութ անուրը հակա-
ռակ գիւղացւոց կամաց , գիւղացւոց
վրայ ծանրացնել ուզեն , վկայ են մեր
ըստծին ասկէ հինգ ամիսներ առաջ ,
Գուրիէի և Մէճմուլայի մէջ եղած հը-
րատարակութիւնք , գիւղացւոց ողջա-
միտ մասին մասնաւոր յայտարարու-
թիւնք : Հիմայ անցինք պատմել այն
անվայել անցքը :

Եկեղեցւոյ բանկալը՝ մոմ ծախող ե-
կեղեցպան Սըրմաքէշ-Պաղտասար ա-
նուն անձը գիւղիս պատուաւոր , ու-
սումնական , բայց դըռաղդաբար Պաղ-
տասարի կուսակցութենէ — Պաղտա-
սարի էֆէնտիներուն — չեղող մէկու մը
անձնական պատուոյն՝ նստած , ելած
տեղը անարգանք , նախատինք կը տե-
ղայ :

Պաղտասարի այս անվայել արարքը ,
վերջապէս յիշեալ պատուաւոր գիւղա-
ցւոյն ականջը հասնելով , Պաղտասարի
նկատմամբ թաղ. խորհրդարանը բողո-
քել կերթայ , բողոքող անձը ըստ որում
արդի թաղականաց կուսակցութենէն
չէ , ու բողոքը Պաղտասարի նկատմամբ
է , թաղ. խորհուրդը նոր բողոքը մտիկ
չընելու համար , բարուրանքներ ի մէջ
կը նետէ : Յիշեալ անձը , այդ անտեղի
բարուրանքները մեղմաբար յիշուլ ըզ-
բաղած ատեն , թաղ. խորհրդոյ մէջ իր
կամքը միշտ իբրեւ օրէնք քալելընելու
համար ծնած անձը հրաման կընէ , որ
անմիջապէս այդ անձը խորհրդարանէն

դուրս քաշուի : Թաղ. խորհրդոյ ան-
դամին հրամանաց ակնարկութիւնը ան-
դառնալի կերպով պիտի կատարուէր ,
անոր համար միւս երկու անդամը ևս
ձայն մը չի հանելնեն զատ , զայն դուրս
հանելու համար , իրենց փոխ-ատենա-
պետին առաջնորդութեամբ վրան կը
յարձակին :

Չի մոռնանք բերուլ , որ այս միջոցին
փոխ-ատենապետի հրամանաւ ներս կը
խուժեն քանի մը անձինք , յիշեալ
Պաղտասարը և երկու ժամկոչք , և
յիշեալը բունի դուրս կը հանեն : Այս
ճգնաժամուն , խորհրդարանի դրան
երկու ծաղկենկար ապակիները կը կոտ-
րին :

Խնդրեմ . . . Խառգիւղ տէր , ներկայ
երկողիս ձեր անաչառ և ազատախօս
լրագրոյն մէջ անկիւն մը շնորհել բա-
րհաճիք , որով կընէք զիս յաւէտ ե-
րախտապարտ :

Պալէատէքի մէքթուպտա պիր իքի
սէրթ ճիւմլէր վար իտի իսէ տէ , ա-
թէլ իւզերինէ զէյթ տէօքմիւշ օլմա-
մագ միւսազաքաքնա մէպին իտէրճին-
տէն սարֆը նազար իթմիլիլ տիր :

Պէօյլէ շէյլէրտէն ասլա սէմթ իլին
պիր մէնֆաթ չըգմտեաճաղընտան ,
թարաֆէյնտէն հիւսնի իթիլաճաւ սայ
իտիլմէսինի արդու վէ նասիհաթ իտէ-
րիլ :

ԺՈՂՈՎՐԴԱՍԷՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԼՍԱՐԱՆ Ի ԽԱՍԳԻՒԴ

Պատիւ ունիմք ծանուցանելու ար-
դոյ հասարակութեան , որ այս կիրա-
կէ Մեծ . Յովհաննէս էֆ . Տ . Մեղի-
սեղեան ուսումնական և եռանդուն
երիտասարդն Յաւաշագիւթեան վը-
րայ պիտի ատենախօսէ Կիւրքէի Պ .
Յակոբի զըօսարանը (Ենի-Մահալլէ) ,
ժամը ճիշդ 7ին :

Եթէ մեր այս առաջին փորձն քա-
յալերութիւն գտնէ ընդհանրութեան
կողմանէ , ինչպէս որ կը յուսանք , ա-
պագային մէջ մի առ մի հրաւէր պիտի
կարդամք ազգային ուրիշ համալա-
ւոր ատենախօսաց , բարոյական և գը-
րագիտական ատենախօսութեամբ
պատուելու մեր բնին ի լուսաւորու-
թիւն ժողովրդեան՝ զոր նպատակը ըն-
րած եմք մեզ :

Մուտք 40 փարայ

24 սեպտ - 1872 Ի դիմաց Ժ . Ընկեր .

Խառգիւղ Խ . Արմաքէշեան

ԻՊՐԱՅԻՆՏԷՆ ԹԱՂԻՐԱԹ

Իպրայիլ 11 սեպտ . 1872

... Միւլէլիք ,

Մուգատտէմ զազէթայի միւթէպէ-
րինիլլէ իւնընա հիմմէթ իթիլիլինիլ
միսիլլու , կիւզար իտէն մահը թէմու-
զուն 23ինտէ , Իպրայիլտէ Ս . Աստ-
ւածածին եկեղեցիմիլլին միւսպարէք օ-
ծումը , քէմալի ըուհանի զիյնէթլէ
իճրա գըլընտը օլուպ , վէ պուսուն
թէքրար իւնըն վաճիպէսի , ագտէմի
էմէլ աճիլանէմիլլէպէն պուլունմուշ իսէ
տէ , հէր նասըլսա , օլ արալըք պաղը
մէսալիլ զըմիւրտա պուրատա պուլուն-
մատըղըմըգան , չիմտիլէ տէկին սիւ-
քիթիլմիլլէ մագուր տիլէյէրէք , պու
տէֆա թէպլիլինէ իճթիսար իտէրիլ :

Շէօյլէ քի , կէլէն յուլիս 23 եկվմի
վարդապաւտա , Սիւսթրէտէքի Աթ-
լա-վալաքեատան միւհթէրէմ քաճա-
նալար , քէզալիք դպրապետ վէ կէրէք
դպիրլէր քաճիֆէսի հաղըր պուլուն-
տուգլարը հալտէ , մէքքիւր ազիլ օ-
ծումուն ընսմի , ֆէվլէլաւտէ վէ իպ-

րայիլտէ միլլէթիմիլլէ հէնուզ միսիլ
նամէշուտ սուրէթտէ պիր զիյնէթլէ
իճրա գըլընտաք , միւսալիլէյս կարա-
պետ վարդապետ Ս . Պատարագ թագ-
տիս իտիպ , իրատ իթիլիլ պիր միւ-
էսսիր նութուր իլէ , ճիւմլէ հաղըր
պուլունտան ճէօմաթըն գալպլէրինի
թէնվիր գըլմըշ տըր : Վէ իշպու միւ-
պարէք զիյնէթիմիլլին միւնասիպէթի
իլլէ , էճնէպի ճէօմաթըն իզտիհմը
քէպրէթիմտէն միլլէթիմիլլին պիր սիւ-
լիւսիւ պիլէ տէրունի քիլիսէտէ տուր-
մաղա եէր պուլամաեուպ , պաչլըճա
րում միլլէթիլլին Արհիմանտրիսի (վար-
դապետ) Աթ . Կիլիզորի Կիօ էֆէնտի ,
վէ էֆլազլարըն աւաքերէյ քաճանա-
սը , վէ ըուս գօնսօլսու Մ . Մէլար ,
վէ սայիլ զէվլթը միւլթէպէրէ , հաղըր
պուլունտաք , իսթամընա գատար
տուրմուշար , վէ պատէհու թարա-
ֆէյնտէն վիլլիթալէր իճրա գըլընտը
տըր :

Իրթէսի կիւնիւ միւսալիլէյս Արհի-
մանտրիսի Կիլիզորի էֆէնտիին քիլի-
սէլէրինէ տալէթլէրի իլլէ , Կարապետ
հայր սուրը վէ քաճանալարըմըլըն րա-
քիպլէրինէ մախտուս այրուճա ֆայթօն
տախի կէօնտէրիլէրէք , ըուժ քիլիսէ-
սի գաբուսունտան ըուհանի էլպիսիլէ-
րի իլլէ գաղլըլաեուպ , չանլար չալըն-
մըշ , վէ քիլիսէ մուլար վէ հաֆիզէ-
լէր իլլէ թէքէին գըլընտը օլարագ գա-
պուլ իթմիլլէր տիր . վէ իքի միլլէթին
միւլթէմաթի իսթիթիեանլըք մուհապ-
պէթի վի իսթիթի իլլին , իսասէթէն
ըուհանի տուալէր օգուստուգտան սօն-
րա , թարաֆէյն ազիմ թէլէքքիւր վէ
մահգուզիլլէթ իլլէ եէքթիլլէրիմիլլէր
մուֆարագաթ իթմիլլէր տիր :

Միւլէլիք , միւսալիլէյս Արհիմանտ-
րիսի Կիլիզորի էֆէնտիին ֆալիլէթլէ-
րի իլլէ միլլէթիմիլլէ իպրագ պուսուր-
տուգլարը հիւսնի մուհապպէթ վէ րա-
յէթլէրի ասլա իսթըրմըգտան իսու-
րուճ իթմէլէրէք , չիւքրանիլլէրի ա-
զիլմէթիլլէ միւսալիլէյս էֆէնտիինէ ալէ-
նէն պէեան իտէրիլ , վէ պուսուն կի-
պի տախի ըուժ քիլիսէսի միւլթէվլիլ-
լէրի նէգաքէթլու էֆէնտիլէրէ պաչլը-
ճա թէլէքքիւր իտէրիլ քի , մէքքիւր
զիյնէթիմիլլէրէ , միւլթէմաթի ինչա գը-
լընտը քիլիսէմիլլէր թապիլի պաղը լէ-
վաղիմաթճա նօգասնէրիմիլլէ հիսս իթ-
տիլլէրինտէն , պէր միւլթէլալի մու-
հապպէթ վէ դայրէթ , իթիլիլ օլան-
լէրի հէման քէնտի քիլիսէլլէրինտէն
մէմուսնէն իքմալ իլլէմիլլէր տիր :

Իճա իտէրիլ , էֆէնտի . միլլէթի-
միլլին վէ պա իսուսուս Իպրայիլի թա-
նեան միլլէթառալարըմըլըն մալիմի ,
վէ իթիլիլիսարըն մուճիպ օլմասը իլլին ,
իշպու մէսէրրէթպալալ մէքթուպըմը-
զը զազէթայի միւլթէպէրինիլլէ տէրճ
ու նէլլի հիմմէթ իտէսինիլ :

Ազգային հոգաբարձու
'ի քաղաքն Իպրայիլ
Աթիլ Շիլիսեան

ԽԱՐԻՃԻՑԻ

ԻՍԲԱՆԱՍԱ ԱՏԱՊԸ ՈՒՄՈՒՄԻՑԻ

Կըլօպ զազէթաքնըն , Որթթօտա-
քի (Խառնեա) մուսպիլի , թապիլի
սէրվէթ մէնպալարընա մալիք օլան
մէմալիքի մէքքիւրուն ֆէնա իտարէսի
հագքընտա շու աթիլիտէքի մալիմաթ-
լարը վերմիլ տիր :

Պէօյլէ պիր կիւզէլ մէմալիքին ,
լաքըք օլտուգու մէրթէպէեէ վասըլ
օլամամասը տողրուսու թէհասիլի
չաեան պիր հալ տըր , Պուրատա պիր
թագըմ մատէնլէր , շուրատա , միւս-

պիթ թօրագլար պուլունուպ , գուլ-
լանըլան սէրմալէտէն երկաթէ օլմալ
քեար ալմաք իլլին եալընըզ զէր օլուն-
մաեա միւհթաճ տըրլար : Պագաթ ,
եալընըզ մէնֆաթթը չալիսիլլէրինի
տիւշիւնէն պիր թագըմ մէմուրլար ,
մէմալիքի խարապ իթմէքտէ տիրլէր :
Բըշվաթ եէմէք , վէ եալանըլըք , Բօր-
թուգալտա օլտուգու կիպի պուրատա
տախի պիլիլաք ատամլարըն զիւտտէ
կէօզէ վուրուր գուսուրլարը տըրլար :
Պագըլար , վիրկի ալթընտա էգիլիլք-
լէրի հալտէ , միլիօնլար սահիպլէրի վիր-
կիտէն մուսաթ տըրլար , պինսպլէրին ,
հէր վագըթ էմիլլէթսիլլիք հիւքմ
իթմէքտէ տիր չէտիլլէսիլլէ հիլ պիր չէյ
կէօրիլլէլ :

Պու տէֆա , իսրանեա հիւքիլմէթի ,
աչըլը գաբաթաք իլլին , իսթիլլէրագ ի-
տէճէք տիր : Թապիլիլ իլլէ , հէր
գանդի տէֆա քի իսթիլլէրագ օլունա-
ճաք օլուր իսէ , պու սօն իսթիլլէրագ
տըր տէնիր , ֆագաթ արասը չօգ սիւր-
մէյիլ , տիլլէր պիր իսթիլլէրագ տահա
օլունուր : Մէմալիքին սէրվէթի թա-
պիլիլ , բէք չօգ օլուպ , պիր չօգ իս-
թիլլէրագ գաբաթապիլիլ , ֆագաթ ,
վիրկիլլէր , նիլլին աչըլը գաբաթաթ
քիլիլլէթ իթմէմէքտէ , վէ նիլլին իս-
րապիլլէթ օլունա կէօթիլլէրին իսթիլ-
րագ իթմէք ուսուլա սիւլուք օլու-
նուր : Սէպէպի շու տուր քի իսթիլ-
րագա հիսսէմէնտ օլմալըք , զէնկիւ-
լէրին իլլին կէլմէքտէ , ֆագաթ վիր-
կի վիրմէք իլլէրինէ կէլմէմէքտէ տիր :

Նասըլ քի Բօրթուգալտա էօյլէտէ
իշպու մէմալիքտէ , իսթիլլէրագ ագտ
իթմէք , իսթիլլէրագ իտէն վիլլէլա-
լար իլլին սէրվէթ մէնպալ տըր , վէ
թէհասիլլէր տէրիլ քի , զիւտա
տէսիլլէր պօղուլմուշ օլան էֆքեարը ամ-
մէ , մէմէքթէթլէրինի ֆէնա հալլինտէն
իսթիլլէրին իտէն մէքթուսան ալագ
ատամլարը ըրալվայ իթմէմէքտէ տիր :

ԻԹԱԼԵԱՏԱ ՀԱՅՏՈՒՏԼՈՒԳ

(Բալ Մալ Կազէթտին խիւստա)

Իթալեա , ենիտէն , խալիլ վագըթ
էքսիլլէր տիր կիպի կէօրիլլէրիլլէ հալ-
տէ , պու տէֆա , իսուսուսի իլլէ ճէնու-
պի էեալէթլէրտէ քէսպի հաեաթ իթ-
միլ օլան հայտուտուգ սէպէպին-
տէն տիւշարը դայլէ օլմուշ տուր ,
Մէքքիւր ճէնուպի էեալէթլէրին քէօյ-
լիլլէրին , ումուլլէն , հայտուտարըն
միւլթէթիլլէր օլուպ սահիպ էմալգ-
լարը քէնտի միւլթլէրի պաչը ուճուն-
տան երազլաթտըրմագ իլլին պիրի-
պիրլէրինէ մուսալլէնէթ իտէրլէր Մէք-
քիւր պէտպալիլ էյալլէթլէր , իթալ-
եաեա իլլագ օլունտուգտան պէրու ,
տիւշար օլտուգլարը ֆէլաքթէթտէն
գուրթարմագ իլլին բէք չօգ դայլլէթ
ու իգտամ օլունմուշ իսէ տէ , պու կիւ-
նէ տէք թէհասիլլէր իթմէմիլլէր տիր : Պու
կիպի հայտուտուգլար իճրապընտա
պուլունանլար , տէյիլ ագճէ թամա-
լարընտան նաչի , իլլա , բօլիլիլագաճա
էմրազը նէվանիլլէ վէ պէլլէրիլլէ թէ-
ասսիլլէրինտէն նաչի մէքքիւր ճիւնա-
եթլէրի իճրա իտիպ , նիւթթլէրի իսէ ,
հիւքիլմէթի տէվիլմէքտէն իպարէթ
պուլունմագտա տըր : Մէքքիւր ֆըր-
գանըն ամէլ ու հարէքթիլլին եագըն-
տան կէօզէթլէրին պիր բօլիլ մէմու-
րունուն , վէ մէքքիւր ֆըրգա ազալա-
րընտան պիրիլլիլ ալէյսինտէ հիւքմ ի-
տէն պիր հալլիլլին , վէ գուլլէթ մա-
րիլլէթի իլլէ մէքքիւր ֆըրգանըն պա-
չըլլէ էգմէեթ թէհասիլլէրին պիր ֆէ-
րիլլին օլտուտուգլար իլլէ հէր եէրտէ
էհալի օլ տէրէճէ տիւշարը իսէվիլ ու

էնտիշէ օլմուշ տուր քի, քէնտի վազի-
ֆէլէրինի թէմամի իլէ իճրա իտէր, վէ
վուգու պուլան պիր ճինաեթի խա-
պէր վիրիւր, վէ եախօտ սահիպ ճինա-
եթիլէ գարշը շէհատէթիլէ իտէր բօ-
լիս մէմուրու պուլմագ, տիմէյէլիմ
միւմքինսիգ, ֆագաթ միւշքիլ տիւր,
վէշաթը հուգուգ մուհաֆաղա իտէ-
ճէթ արօգաթ, վէ մուհաթէմէ իտէճէթ
հաքիմ պուլմագ կիւճ տիւր, Հիւքմ
իտէճէթ եթմինի հաքիմ պուլմագլըլա
կէլինճէ, պու շէյ ասլա միւմքին տէ-
յիւ տիր, Էմրի իթիտալ իւզըն հարէ.
քէթ իտէն ֆըրգա, պու պապտէ, քէն-
տի զազէթալարը վաթթաթաթ իլէ, պիր
թագքմ թէտպիրլէր իթթիխազընը նա-
սիհաթ վիրմիլէր տիր, շէյլէ քի, Բէր-
զէվէրանգա զազէթաթ, պիր թագքմ
թէտպիրլէրտէն մատա, սահիպ գա-
պահաթլարը ուֆագ պիր շիւքէ իւզէ-
րինէ վէ էվլէլինտէն թէֆթիլ իթմէթ-
սիզին ճէպրէն թաշթը թէվգըֆա ալ-
մագլըլը նասիհաթ վիրիպ, Օբինիօնէ
զազէթաթսիս, մէգըիւր ֆըրգաեա
տախիլ պուլունանլարըն սիւրկիւն իտիլ-
մէլէրինի թէթլիֆ իլմիշ, վէ հէր նէ
գատար պու թէթլիֆլէր գապուլ օլու-
նարագ, մուճիպինճէ հարէքէթ օլուն-
մուշ իսէ տէ, հիշ պիրի լաեթգըլլա խայր
իթմէթիլ վէ ֆէնալըլը քէօքիւնտէն
տէֆ իթմէթիլ տիր, Պէնտէնիգ իթալ-
եաեթ էլ վիրէճէթ գատար թանքըմ
տէյի գանն իտէրիմ վէ արգու օլունան
նէթիլճէյի էլտէ իտէպիրիլ պէնճէ պիր
եօլ վար տըր, եանի էօյլէլէրի գաթիլ
իթմէթ:

Իթալեանըն ճէնուպի էեալէթլէ-
րի, պուլունան եթթիմիլ սէնէ մուգատ-
տէմ ֆըրանսաեա իլհագ օլունտուգ-
տա, օրալարտա հէր կիւն ճինաեթի
վուգու պուլուր իտի, ֆագաթ, պի-
րինճի Նաթըն, իւզէրինտէ պէլէթ
նամ իշարէթիլ պուլունան հէր պիր ա-
տամթ թիւֆէնկէ թուլտուրուր իտի,
Բիէմնիթ, իլթիմալտըր, իթալեանըն,
հաթթա էւրոպայանըն էն էմին մահէլի
կիպի էմին պիր հալտէ պուլունմագտա
տըր:

Փագաթ ճէնուպի էեալէթլէրտէ
էօյլէ տէյիլ տիր, չէնքի, օրալարտա
հայտուտուր շիգամընտա թէլլըլ օ-
լունմուշ պիր հալտէ օլուպ, պու հա-
լին էսնիւնիւ ալապիլիւր պիր եօլ վար
տըր, եանի, պէլէրինէ իսլահաթ իթ-
մէթ, Մէմէթէթլին զիրաաթը շէյլէ
նիգամընա գոնմուշ տուր քի պիր թաթ-
լատա նէ գատար մահսուլ չըգարսա,
եարքաթըն չիֆթիլէ սահիպի ալըր եա-
րքաթըն տա չիֆթի, թապիաթը իլէ
չիֆթի իսթէմէթ քի, չիֆթիլէ սա-
հիպի, մահսուլուն նէ հալտէ պուլուն-
տուլունու կէօրմէթ իլին թարլալարը-
նը պիր կէօրտէն կէչիւսին: Պուլուն
իլին, հայտուտուր իլէ սէօգ պիրլիթ
իտիպ, պըրագմալար քի չիֆթիլէ
սահիպի մալինին պաշընա կիթսին: Պու
կիպի պիր չօգ քէյլիլէր, հաթթա
սինտիլէր վէ մահէլէ պէօյիլէրէրի,
հայտուտուր իլէ շէրիգ օլունգլարը ի-
չին թիւֆէնկէ թուլտուրուր իսէ
տէ, պիր ֆալիտէ իթմէթի: Պիր չիֆթ-
իլէ սահիպի, չիթիլիլինին ճիվարա-
րընտա կէզլինմէյէ չըգար չըգմագ,
հայտուտուր կէլիպ, մէրգուլու թուլթ-
տուգլարը պիրլէ կէօթիլիլիլէր, վէ
եալընըլ, քէնտիլինի սալը վիրմէթ ի-
չին իսթէթիլէրի մէպլալը ֆամիլեա,
սընա պիլտիլմէթ իւզըն, ֆամիլեաթ
իլէ մէթթուպլաշմաթըն միւսատա
իտէրլէր: Իսթէլինէն տգճէ կէճիլիպ
կէլմէթլինտէ, լէվալընըն պիր գու-
լալընը, վէ եախօտ պուլունուն քէ-

սիպ, ֆամիլեաթընա եօլալար, էկէր
պուլուն իւզէրինէ տախի ագճէ կէլմէ-
եթէթ օլուր իսէ, օլ վագըլէ էօլտիւ-
րիւրլէր:

Հայտուտուրըն եանընտա պիր էսիր
պուլունտուլու վագըլթ, գարապինս
թաշըր ասթըրլէրտէն մուպէնէթ պէթ-
լէմէթ առէթա տիվանէլիթ տիր, վա-
գըա, մէրգուլուն ասթըլէր, իթալ-
եանըն էն իլիտ առամլարը տըրլար,
ֆագաթ նէ եաբապիլիլէր: Սահիպ
ճինաեթիլէրի պուլմաեա կիթտիլէր-
րինտէ, քէյլիլէրէ միւրաճաթ ի-
տէրլէր, քէյլիլէր, պուլունարըն իսա-
նընտան անլաթալար կիպի, պէօն պէօն
եիւզլէրինտէն եօգարը պագա գալըր-
լար, վագըա, քէյլիլէրին, հայտուտ-
լարը թանըմագտա օլունգլարը սօն-
րատան անլալըտագտա, թիւֆէնկէ
թուլթուլարը ֆագաթ, պու շէյ նա-
տիր վուգու պուլուր: Ումուլի գալի-
տէ չու տուր քի կէրէթ հայտուտուր
վէ կէրէթ քէյլիլէր, եագաթը գուր-
թարըլար վէ էլէ կէչմէլէր, Տախի.
իլի նէզարէթի թարաֆընտան նէլը օ-
լունան պիր ըսթաթիլիլէր նէզարէն
սէնէյի հազըրէ զարֆընտա, 72.000
քիլինին ալիլ ու կիրիֆթի էմր օլուն-
մուշ, ֆագաթ, հիշ պիրիտէ պուլ-
ունմաթըլընտան, մէգըիւր էմր իճրա
օլունմաթըլ տըր:

Մէրքէլի Ասիատա Բուսիալըլարըն
իլէրուլէմէսինէ տալիլ ալընան սօն հա-
վատիլէր, սուրէթի մախսուսէտէ
տիգգաթա շաեան տըր: Իվլէլա, Գաշ-
զար հաքիմի եագուպ պէյ, իսթէմէ-
յէրէթ, պիր հանաամէ ագտինի գա-
պուլ իթմիշ, վէ հանտուլէյի մէգըիւր
իգթիլգաթընա, Բուսիա աթըրի, մի-
րի միւշարիլէյին վասի մէմալիլէրին
կէչէճէթ իմիշ: Տիկէր թարաֆտան,
Բուսիալըլար, Պահրէ Հազըրիլ (կաս-
պից ծով) ճէնուպի շարգի թարաֆըն-
տա ֆըրազնօլտընը նամ մահէլիլ է-
սասը հարաքէթ իթթիխազ իտէրէթ,
Խիլա խանլըլը իւզէրինէ հիւճուլ թա-
սալվուրունտա պուլունմագտա տըր-
լար, կէչէն սէնէ տախի, մահէլիլ մէգ-
ըիւրէ ասաթիլ սէվգ իտիպ, կէրի չէ-
թիլմէթէ մէգպուր օլունչար իտի:

Ճէնուպի պէօյիլէ տէվլէթլին իշ
պու թէնալուգլմէթ ճէտիտէսի, ին-
կիլթէրանըն, Հինտիսթանտա սահիպ
օլունգլու էեալէթլէր իւզէրինէ եագըն-
տա հիւճուլ օլունմագտա տըր տէյի
շիւքէսիլ պիր թագքմ թէվաթուրա
գարու ալահագ վէ էկէր, մէգըիւր
թէվաթուրա, ինանան օլուր իսէ, ին-
կիլիլէր զուլուն իլին իլթիլէր իթմէ-
մէլի տիրլէր, չիւնքի մէգըիւր օլթիլի-
գաճա խիւլա, ասլը ինկիլիլէրին ի-
ճատը տըր: Բուսիալըլար, ասլա, պու
հալաթիս թաստիգ իտիլի թէհտի-
տալէր պիր իսան գուլլանմաթըլար
տըր, հագըլըն սէօյլէմէթ իլին, պօշ
եթրէ էօյիլմէթ տէնիլէն շէյ, Բուսիա-
լըլարտա եօգ տըր:

Իմոի, սըրֆ արաճիֆտէն իպա-
րէթ օլան մէգըիւր հալաթիս, նասլը
օլուպ տա ինկիլթէրաթա էհէմիլէթ
քէնպ իթմիշ տիր տէյի սիւալ օլուն-
տուլու թագտիրտէ, պու նա ճէվապ
օլարագ պէեան օլունուր քի պու հա-
վատիս, Հինտիսթանտա պուլունան ին-
կիլիլէրին մէլմէթէթ զապթ իթմէթ
նիլէթլինտէ պուլունմալընտան նէ-
շէթ իթմիշ վէ ինկիլթէրա հիւքիլմէ-
թի տախի, չու սօն օթուլգըրգ սէնէ-
լէրտէ մէգըիւր նիլէթլինտէ պուլունմուշ
տուր: Մէմէթէթ զապթ իթմէթ իս-
թէնէլէր, Բուսիա, Հինտիսթան իւ-

զէրինէ հիւճուլ իտէճէթ տիր տէյի ար-
պէտաթը գօրարարագ, պուլուն իլէ
նիլէթլէրին կիլիլէրլէր իտի:

Պուլունար սօն սօնու, մէգպուր իթ-
տիլէր ինկիլթէրա հիւքիլմէթինի, նի-
եթլէրինին բճրաթընա պիր պաշլան-
կըճ օլմագ իւզըն Աֆղանիսթան հիւ-
քմաթըր օլմագ իտտասընտա պուլու-
նան պիր զաթթ, գուլլէյի ասթըրլէր
վասթթաթ իլէ հիմաեթ իթմէյէ, վէ
պուլունան նէթիլճէսի նէտէ գարար գըլ-
տը իսէ մալիւլի ամմէ տիր: Հագըգա-
թի հալ զահիրէ չըգտըգտա, վէ իլին
նէտէն իպարէթ օլունգլու անլալըտագ-
տա, Հինտիսթան—Բուսիա մէսլէսի
պիր թարաֆ իտիլիպ, սէնէլէրճէ քէօ-
շէյի խաթթուտան չըգարըլտը:

Փագաթ, Բուսիանըն կէչէն սէնէլէր
ճէնուպա տօղրու սիւրիտան թէվսիլի
հուտուտ իթմէսի իւզէրինէ, Հինտէ թէ-
նալուգ իտէճէթի միւլահազաթ, թա-
պիաթ իլէ թէթըրա մէյտանա չըգմըլ
տըր: Ինկիլիլէր իսէ պու մէսլէյի ա-
գըլանէ մէվգըլի թէտգըգա վագ իլէ-
մէթտէ տիրլէր: Բուսիա ալէյինտէ
պուլունանլար ագալըլար իսէ տէ,
պուլունար ինկիլթէրանըն Հինտիսթա-
տա սահիպ օլունգլու էեալէթլէրին
հուտուտունտան էօթէտէ պուլունան
մէմէթէթլէրի, ասթըր սէվգի իլէ զապթ
իթմէթ էֆթըրաթըն իրտմէթ իտէրլէր:
Նէֆսի ինկիլթէրաթա Բուսիանըն,
Հինտէ հիւճուլ իթմէսիլտէն Բէթ չօգ
էնտիլէ օլունմագտա իսէ տէ, խա-
րիճտէ պուլունան տօթլար, տահա
չօգ թէլաշտա պուլունուեօլար: Իմոի
պուլունարըն էֆթըրաթըն պըրագըպ,
պիլղաթ մատտէյի թէտգըգ իտէլիմ:

Շըմալ թարաֆընտան Հինտիսթանա
իւլ թարիգ պուլունմագտա օլուպ, պի-
րինճիսի Գաշլարիա, Իրինճիսի թաթա-
րիսթան վէ իւլիւնճիւսի իրան իւզէ-
րինտէն տիր: Եալընըլ, իրանտան,
Հինտիսթան իւզէրինէ հիւճուլ իթմէթ
միւմքին տիր, կէրլտէ, Գաշլարիա վէ
թաթարիսթան եօլարը գալըր:

Շիմոիլը, եալընըլ Գաշլարիաթան
պահա իտէլիմ: Ինկիլթէրա հուտու-
տու, պու կիւնքի կիւն Հինտին Շըմա-
լի շարգիլէսինտէ Բուսիա հուտու-
տունա եագլաշըլ տիլմէթ օլուպ, Գաշ-
լար հաքիմի եագուպ իսան իսէ, Բու-
սիաթա թապի օլմուշ տիլմէթ օլուն-
լունտան, օլ թարաֆտան Բուսիանըն
հիւճուլ իթմէսի, խէեալի պիր շէյ
առտ օլունմալը տըր:

Գաշլարիա իլէ թաթարիսթան հէմ-
հուտուտ օլուպ, պու իքի վասի մա-
հէլէր արաթընտա Հիմալեա տաղլա-
րընը պիր գըսմը օլարագ, պէօյիլէ
տաղլար իլէ, պուլունարըն շըմալ թա-
րաֆընտա Պալի Տիւնեա (տիւնեանըն
քէմէրի) նամըլլա պէօյիլէ պիր օլա
պուլունմագտա տըր: Մէգըիւր օլա-
նըն էօթէ թարաֆընտա Տիւնէլիլ թա-
վան նամըլլա պիր կէչիտ վար իսէ տէ,
օրատան եագըն վագըթա գատար ա-
լա Լիլոպալը կէչմէլիլ իտի: Մէգըիւր
կէչիտտէն տալիլա թիւճաթ կիտիպ
կէլմէթտէ օլունգլարընտան, ասթըր
տախի կէչէպիլէճէյի տէրքեար տըր:
Փագաթ, խաթիլթաեա պագըլտըլը
հալտէ, Գաշլար շըմալը շարգիտէ, վէ
թաթարիսթան շըմալի զարպտա վագը
օլունգլունտան, եալընըլ պիր թարիգ-
տէն ասթըր սէվգ օլունմաթաթաթը
ճիլէթլէ, պու գատար ուզագ իքի
թարիգ տէն ասթըր սէվգի իսէ մուհալ
գապիլինտէն տիր: Տիւնէլին գուլ-
վէյի ասթըրիլէսինի իքիլէ թագսիլմ
իթմէթ մատտէսի, ֆէննը հարպտա նէ
գատարմուհիմ օլունգլու ալիլէր տըր

պու իրտմէթի օրատա թապիաթ իճրա
իտիպ: Ինկիլիլ օրտուտու իսէ, Բիւն-
ժօպտա սաղ վէ սօլ թարաֆտան, տիւշ-
մէն իւզէրինէ հիւճուլ միւգթէտիր
պուլունմագտա տըր: Բիւնժօպ, միւն-
պիլ վէ մահսուլտար պիր մէմէթէթ
օլմաղլա, գախիլէ վէ լէվաղիմ թէտա-
րիլէր օրատա զայլէթ գօյալ օլահաղը
հալտէ, Բուսիալըլարըն, Հինտիսթա-
նա հիւճուլ իտէճէթլէրի ֆարգ օլու-
նուր իսէ, կէչէճէթլէրի մահէլլէր մահ-
սուլ վէ գախիլէտէն արի պուլունմագ-
տըր:

Գաշլար էվլէլէրի, Չինին թասար-
ուլթընտա օլուպ, Չին թաթարիսթա-
նը տէնիլ իտի: 1862 սէնէսինտէ, օ-
րանըն միւսիլման էհալիսի, Չին տէվ-
լէթի ալէյինտէ իսեանա գալըլըլաթ,
Իթիլիլալիլէթ գազանմըլար տըր:
Բուսիալըլար, օլ թարաֆտան Հինտիս-
թանա հիւճուլ իթտիլէրի թագտիր-
տէ, փարաքօրիմ նամ պէօյիլէ տաղ-
լարտան կէչիպ Հինտիսթանա վասլը
օլահաղլար տըր:

Պու հալտէ, ինկիլիլ աթըրի, տիւշ-
մէնէ մուգապէլէեթ հաղըր պուլունուպ,
միւսալիտ վէ միւնասիպ մէվգըլարտա
պուլունմագլար, վէ գախիլէ վէ լէ-
վաղիլմաթ տախի մէվճուտ օլահաղ
տըր:

Բուսիալըլար իսէ, հուտուտա վա-
սըլ օլմաղտան, ֆէվգէլատէ միւշքիւ-
լաթա թէսատիլֆ իտէճէթլէր տիր:
Չէնտ սէնէ մուգատտէմ, Գաշլար, Չին
մէմալիլինտէն օլուպ, օրաեա խաթիլ-
տէն քիմսէ աեագ պասամաթըլընտան,
նասըլ մէմէթէթ օլունգլու մէճհուլ ի-
տի իսէ տէ, 1870 սէնէսինտէ Մ. Յօր-
սիլ նամ ինկիլիլիլ, Գաշլար պէլտէ-
լէրինտէն Եարգանտա Եօլճուլգ իթ-
տիլի ճիլէթլէ, պիր մէթթուպունտա
չու աթիլաթ վէճհ իւզըն եագմըլ ի-
տի:

Վարգանտա վասըլ օլմագ իլին,
պիրատէրիմ ալթը հաֆթա գատար,
եիւքսէթ տաղլարտան վէ չէօլլէրտէն
կէչմիշ տիր, պու տաղլարըն եիւքսէթ-
լիլի, 19400 աեագ օլուպ, մէգըիւր
չէօլլէրտէն տախի օն պիր կիւնտէ կէչ-
միշ տիր: Հէրարէթ, սըֆըրտան եօ-
գարը եթտի տէրէճէթ իտի. տէօրթ
կիւն տախի, կապի նամ պիր չէօլտէն
կէչիլիլ, օրատա գուլար իւզիլեար-
տան սալվուրուլապ, պուլուն իկալի
հալաթը գալլամագտա իտի:

Քիլմիլ իլէ Եարքանտ միանէսինտէ
օլան եիւքսէթ չէօլտէն կէչէպիլմէթ ի-
չին, Հինտ հիւքիլմէթինէ թապի Քիլ-
միլ վէզիլինտէն, Եօլճուլգա զախի-
լէ կէօնտէրիլմիշ տիր: Միւսալիլէյի
Մ. Յօրսիլթին իրֆագաթլընտա պուլու-
նտան պիր արապ բարա, Արապիսթա-
նըն էն չէօլ գըսմընը, Գարաքէօրիւմ
տաղլարտան միւրաճաճ թուլթար օլ-
տուլունու պիլտիրմիշ տիր: Եարքանտ
իսէ, Հինտիսթանա էն եագըն օլուպ,
Բուսիալըլարըն պուլունտուլու ճէնու-
պի թաթարիսթան, Հինտ հուտուտու
պէյինտէ օլան մէսաֆէնին իւլտէ պի-
լի տիր: Պու հալտէ, Գաշլար գըթա-
սընըն, Բուսիա թարաֆընտան Հինտ
իւզէրինէ հիւճուլ միւսալիտ օլմա-
եաճաղը ալիլեար օլուպ, թաթարիս-
թան թարիլինի տախի տիլէր պիր
պահաթըրտա պէեան իտէրիլ:

(Վլընթ Հէրրուտան խիւլաա)